

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoierul DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Prof. A. Buzdug: Din durerile preoțimii.
Adresa de protest a Consiliului Central bisericesc
în chestia micșorării salariilor preoțești.
Ioan Bunea: Problema raportului între rațiune
și credință.

Pr. V. Roșescu: Conferința de toamnă a tr. Huedin.
Convocarea conferințelor de toamnă preoțești a
tractelor Luduș și Târgu-Murăș.
Cronică. — Concursuri pentru întregirea parohiilor
Berghia, Vidra-de-jos, și Caila.

Din durerile preoțimii.

La compunerea bugetului pe anul 1931 s'a redus salariul clerului cu 12%, pe lângă curba de sacrificiu, aplicată tuturor funcționarilor publici. Fostul guvern și parlament au votat o lege de rectificare, prin care se redă preoților toate drepturile, având să supoarte numai curba de sacrificiu.

Monitorul oficial nr. 177 din 3 August 1931 publică legea votată de parlament, prin care se dispune deschiderea unui credit de Lei 78,246.024 în scop de a se rectifica salariile preoților. Mare a fost însă surprinderea tuturor, când în loc să se execute această lege publicată în Monitor, se dă ordin ca să se detragă cele 12% și încă dela 1 Ianuarie 1931 — retroactiv.

Prin acest ordin sunt loviți nu numai preoții, ci și biserica, cetatea noastră sfântă în care s'a păstrat sub patrafir, ca o taină a sufletului românesc, limba și legea strămoșească și prin ele unitatea națională. Insemnătatea ce o are în viața națională și culturală biserica noastră strămoșească e un fapt atât de clar, ce cred că nu are nevoie de demonstrații. Căci în tot decursul vieții istorice a acestui neam, sunt așa de strâns legate ființa lui etnică națională, culturală și credința lui, încât să vrei, nu le poți desființa. Ele s'au contopit, s'au sintetizat atât de admirabil în decursul timpului, armonizându-se în aceea expresie frumoasă a țaranului, ce spune că e de „legea românească“. Naționalitatea și cre-

dința formează în sufletul neamului nostru un ce nedespărțibil, sunt numai două laturi a unuia și aceluiaș conținut.

Dar ce altceva ne-a călăuzit în decursul veacurilor și ne-a dus acolo, unde suntem astăzi, să ne vedem visul nostru național realizat? Nu credința în dreapta și justa noastră cauză a fost aceea ce a alimentat veacuri de-arândul și a făcut să crească ca un uragan propriile noastre forțe prin care am realizat, ce am realizat? Nu credința a fost aceea, care a dat tăria morală acelor sute de mii de fii ai neamului, cari s'au jertfit pe altarul țării noastre?

Smeriții călugări și diecii moldoveni cu cărțile lor sfinte și cu graiul limpede românesc au fost eroii misionari ai acestei legi românești. În Ardeal în fruntea tuturor mișcărilor naționale „Preoții lui Andrei Mușșan“ au fost totdeauna. Dar nu numai cu crucea'n frunte ne-am împlinit chemarea, ci am creat cum am putut și cum ne-am priceput, multe alte mijloace culturale, sociale, economice, financiare etc., care, pe lângă biserică să-i fie poporului român un sprijin puternic în lupta pentru existența sa națională. Acesta e desigur meritul de căpetenie al preoțimii noastre: S'a știut indentifica în cel mai desăvârșit mod cu poporul și prin aceasta a reușit a salva din cursa vrășmașilor sufletul neamului nostru.

De aceea România în veci să nu uite, cum biserica cu slujitorii ei, au hrănit și

susținut în zile grele sufletul neamului, ferindu-l dela peire dimpreună cu vatra și glia sa, și l'au salvat până'n ceasul răscumpărării definitive.

Fără preoți se strică o țară. Așa a spus nu de mult, d. N. Iorga. Iar *Spiru Haret* o constatare aceasta mai înainte, atunci când se tulburase țara, în 1907. În scrisoarea lui, nr. 1431, trimisă preoțimii și învățătorimii spune următoarele: „*Mare și grea nenorocire a căzut peste noi — scrie ministrul. — Potoliți pe cei turburați, împăcați pe frați și duceți liniștea printre oameni... căci frații noștri săteni numai dela voi pot auzi cuvântul cel bun, numai dela voi pot primi lumina cea adevărată.*

...*Voi preoți, trageți clopotele dela biserică, îmbrăcați-vă în sfintele vestminte, luați în mână crucea și evanghelia, ca să se adune poporul; și-i vorbiți, și voi și învățătorii, și faceți să între pacea și dragostea între oameni și să piară duhul cel rău dintre ei.*

Bunul Dumnezeu însă ne va feri de așa vremuri să nu ajungem la furci și la topoare. Revoluție noi nu avem, dar în suflutele și capetele multora este. Chaos, tulburare și întuneric plin de primejdii nevăzute. Și acum fără întârziere trebuie să aducem pace și lumină. Dar cine poate astăzi îndreptă și limpezi decât evanghelia propovăduită de slujitorii altarului?! Astăzi aceștia însă sunt batjocoriți și pe cale de a fi scoși din viața neamului. Mai întâi de toate ei primesc ajutoarele cu luni de zile în urma tuturor; dacă mai rămân ceva fărămituri dela mesele celorlalți; apoi salariile lor sunt reduse cu mult mai mult decât a celorlalți slujbași și în fine li-se ia plata de pe lunile viitoare, pentru a plăti cu ea ce au încasat în trecut.

Înțelegem cu toții greutatețile nespuse de mari prin cari trece și se zbate țara; și dacă e așa ne supunem la orice jertfe. Dar aceste să fie pentru toți deopotrivă. Preoții au fost totdeauna cu crucea'n frunte în lupta și suferințele pentru neam — și în bucurii și'n necazuri. De aceea astăzi toți să fie măsurăți cu aceeași măsură.

Mă tem însă, că cu aceasta încă nu s'a terminat și cele două curbe, sunt numai începutul durerilor. O destăinuiește limpede cineva, care este în măsură să știe

ce vorbește: *d. Ioan Gh. Savin*, inspector general în ministerul cultelor. În revista bisericească din Iași „Viitorul“, la 1 Septembrie c. scrie că „ingrijorările pentru viitor“ cărora le-a dat glas într'un număr precedent, „*au început să se precizeze, agravând și mai mult situația și așa destul de precară a Bisericii. Căci se pare că ideea definitivei și completei abandonări a Bisericii proprii sale autonomii dar și propriilor sale mijloace de întreținere a făcut serioase progrese în acest răstimp de vacanță. Ideea surâde calculatorilor, de cifra pentru viitoarea echilibrare a bugetului.*“ Clar: stăm „*în fața sumbrei perspective de a fi pur și simplu eliminați din bugetul statului.*“ Și acum d. Savin știe ce vorbește; este inspector la Ministerul Cultelor.

Am spus că trăim vremuri grele, dar și aceea trebuie să o spunem că prin această măsură se lucrează la ruina țării, căreia preoții îi sunt astăzi mai necesari, ca oricând. Mai departe spunem: Este o ură împotriva Bisericii și datoria noastră este să ne-o apărăm, căci ea este — după cum o numește Eminescu — *mama neamului nostru românesc.* Și atunci mergem și mai departe. Întreg bugetul Cultelor e un miliard. Atât s'a dat, de curând la câteva bănci, mai mult ori mai puțin perciunate. Cred, am fost înțeles.

De aceea salariile preoților să se reducă după cheia generală, aplicată tuturor funcționarilor și să se șteargă a doua curbă.

Prof. A. Buzdug.

Adresa de protest a Consiliului Central bisericesc în chestia micșorării salariilor preoțești.

Domnule Ministru,

„Cu adresa circulară No. 137.897 din 16 Septembrie a. c., acel onorat minister ne trimite instrucțiuni cu privire la ordonanțarea salariilor personalului clerical din țară pe al doilea semestru al anului 1931 (Iulie—Decembrie). Din aceste instrucțiuni rezultă că se vor plăti clerului salariile înscrise în bugetul pe 1931 aplicându-se pe lângă celelalte rețineri obișnuite și curba de sacrificiu prevăzute în legea respectivă din Decembrie 1930, fără nici o reducere.

Pe de altă parte, deoarece până la 1 Iulie, clerul a încasat salariile din bugetul de 1931 mărite însă cu o curbă de 12% pe care ne-o acordă legea din 10 Aprilie 1931, ministerul obligă pe toți să restituie acest plus, pe motiv că legea în chestiune a fost abrogată prin o altă lege dela 31 Iulie 1931.

Acest fel de a se plăti salariile clerului, constituie nu numai o nedreptate care se face personalului respectiv față de felul cum sunt tratați ceilalți funcționari publici, ci — îndrăznim să spunem — *chiar o ilegalitate*.

În adevăr, precum se știe, nedreptatea primului buget pe 1931, față de Biserica ortodoxă constă în aceea, că personalul ei eră apăsător de două curbe: una de 12 la sută aplicată deopotrivă tuturor salariilor clerului ortodox față de bugetul pe 1930 și alta, curba de sacrificiu de 14—23 la sută, aplicată tuturor funcționarilor publici. Aceasta în afară de sângeroasele reduceri de personal ce s'au făcut și care au dus la desorganizarea celor mai utile servicii din Patriarhia Română.

Spre a se repara această nedreptate s'a votat legea din 10 Aprilie 1931, în baza căreia clerul a încasat salariul mărit cu 12 la sută față de cifrele înscrise în bugetul votat.

Dacă onoratul minister de culte revine acum la plata salariilor conform bugetului inițial, însemnează că se aplică din nou două curbe; ba, dacă e vorba să se restituie ceea ce s'a încasat în plus pe cele dintâi 6 luni, atunci curba de care se plângea clerul nu mai este de 12 la sută, ci 24 la sută, ceea ce însemnează că rectificarea din Iulie a sporit, nu a micșorat răul, deși sensul legii de rectificare eră — precum am fost asigurați la timp — tocmai o îmbunătățire a situației bisericii ortodoxe față de bugetul în vigoare.

Aceasta este nedreptatea. Ea însemnează că față de cultele minoritare, cari n'au făcut reduceri de personal, în loc să ni se facă dreptate, precum am cerut, suntem și mai nedreptățiți ca în trecut.

În ce privește restituirea sumelor din trecut, credem că o sumă de bani încasată pe baza unei legi care a fost în vigoare și s'a aplicat, nu poate fi cerută. Reținând-o

prin state, ministerul ia o măsură excesivă față de niște funcționari, cari fiind săraci, nu se pot adresa justiției care, fără îndoiială, le-ar da dreptate.

Este drept că legea în chestiune a fost abrogată pe data promulgării ei, dar din punct de vedere juridic, ni se pare o anomalie, ca o lege să-ți dea un drept, pe care să-l folosești efectiv, iar mai pe urmă să vie altă lege care să-ți ia îndărăt.

Dar chiar dacă legea de rectificare ar avea putere retroactivă, Onor. Minister omite a ține seama de faptul că legea abrogată a fost promulgată la 10 Aprilie și că deci — în cazul cel mai rău — numai dela Aprilie încoace, poate avea aplicare, noua lege votată în Iulie.

În afară de aceasta, când s'a propus abrogarea legii din 10 Aprilie ni s'a făgăduit că dela 1 Iulie se va plăti clerului ortodox salariul din buget, însă curba de sacrificiu nu va fi cea din legea din 1930, ci una micșorată cu 12 la sută. Aceasta spre a se repara nedreptatea făcută Bisericii ortodoxe în raport cu celelalte confesiuni cari nu făcuse reduceri de personal în bugetul lor pe 1931. Așa și era întocmit proiectul de lege, iar pentru acoperire s'a votat creditul de 78,000.000 Lei. În loc de o reducere ne găsim astăzi în fața unei curbe de 24 la sută, plus curba de sacrificiu.

Pentru toate motivele arătate mai sus, vă rugăm, Domnule Ministru, să binevoiți a dispune să se revie asupra dispozițiilor luate de acel onor. minister prin circulara No. 137.897/931 care face obiectul prezentei corespondențe.

În special vă rugăm cu toată stăruința ca să renunțați la restituirea sumelor încasate în trecut, fiindcă această restituire constituie nu numai o nedreptate, dar va fi și un motiv de agitație în cler, care și așa este extrem de neliniștit din cauza întârzierii plății salariilor.

În acelaș timp, deoarece legea din 31 Iulie 1931 prevede că creditul de 78,000.000 Lei se va repartiza de către ministerul finanțelor în înțelegere cu cel al instrucțiunii publice, credem că la repartizarea lui n'ar trebui să lipsească un delegat al Bisericii care să indice rectificările cu adevărat necesare salariilor înscrise în bugetul bise-

ricii ortodoxe. *In aceasta privință noi credem că acest credit se cuvine întreg Bisericii ortodoxe, deoarece numai ea a fost nedreptățită prin bugetul anului 1931 și acesta a și fost scopul pentru care creditul a fost acordat.*

Primiți, vă rugăm, domnule ministru, asigurarea deosebitei Noastre considerațiuni și Patriarhicești binecuvântări.

Președinte Patriarh, **MIRON.**

Consilier referent, **C. Dron.**

Problema raportului între rațiune și credință.

(Urmare și fine.)

Problema raportului între rațiune și credință are trei momente, trei etape:

I. *Preparația credinței prin rațiune.*

II. *Actul de credință.*

III. *Intelecția conținutului credinței.*

Făcând această repartitie a problemei se părea un paradox raportându-o la faptul des accentuat că actul credinței precedă orice speculație. Dar această contradicție e numai aparentă, fiindcă rațiunea care premerge credinței, are numai rolul de a formula ceea ce trebuie să fie crezut. Această cerință se cuprinde în definiția: „credere est cum assensione cogitare“. Rațiunea propune un obiect pentru a fi acceptat. Însă aceasta nu-i totul, fiindcă dacă credința constă în primirea unui adevăr pe baza autorității, trebuie să cunoaștem această mărturie în care rezidă credibilitatea adevărilor.

Sintetic ar fi: *înainte de a crede trebuie să înțelegi, ca să înțelegi trebuie să crezi; ergo intellige ut credas, crede ut intelligas.* (Epist. 120 I. 3. t. 33 cit. de Gilson).

Inteligența care precedă credința — după Augustin — este rațiunea naturală, străbătută de grație dar fără lumină pentru a înțelege un adevăr la care nu aderă încă. Rațiunea naturală este o propedeutică instructivă pentru credință, indicându-i obiectul la care să adere. Trebuie să notăm însă că inteligența care precedă credința este de ordin natural, uman, iar cea care o urmează — intelectia — este de ordin supranatural, divin. Importanța celei divine este neîntrecută; ea are menirea să lumineze credința,

s'o transforme și s'o ducă la cunoștința numită înțelepciune. Existența unei rațiuni permergătoare credinței și a unei rațiuni care o succedă se întemeiază pe cuvintele lui Augustin: „*intellige ut credas Verbum meum, crede ut intelligas Verbum Dei*“.¹⁾

Augustin când preconizează acest drum în vederea ajungerii la înțelepciune și totodată la fericire, n'o face aceasta din motive pur teologice, ci chiar rațiunea pretinde ca, să fie permergătoare. De o parte Sf. Scriptură e aceea care ne impune să credem, pentru a înțelege ceea ce credem (Nisi credideritis, non intelligetis. Is. VII. 9), de altă parte acest precept este raționabil, sunt probe ca să-l credem.

Considerând procesul cunoașterii în lumea imediată, în ordin strict uman, fără îndoială rațiunea luată în sine, posedă o cunoștință despre lucruri foarte justă, chiar superioară cunoștinței care ne vine din credință. Ex.: Cineva ne vorbește despre un oraș pe care n'am avut ocazie să-l vedem. Noi îl credem după explicările pe cari le dă, însă mergând în respectivul oraș ne câștigăm o cunoștință intuit. Și într'un caz și într'altul avem o cunoștință, bine'nțeleș în ultimul caz avem o cunoștință superioară. Dar să nu pierdem din vedere faptul că nici primul mod de cunoaștere nu și-a pierdut valoarea, fiindcă majoritatea cunoștințelor nu ni le-am câștigat personal, ci le-am primit dela dascăli și totuși le credem de adevărate.

Dacă cunoștințele noastre despre lumea sensibilă le primim prin intermediul altora — pe baza unui act de credință —, cu atât mai mult adevărurile supranaturale va trebui să le primim pe această cale, certificate fiind numai prin revelație. Mai ales omul după căderea în păcat a ajuns într'o stare că pentru a înțelege trebuie să se supună unei autorități. Omul după căderea în păcat a ajuns într'o așa situație că drumul cel mai sigur pe care ar putea să-l urmeze rațiunea este acela care trece prin credință.²⁾

Vorbind despre actul de credință să nu pierdem din vedere că și în acest caz Augustin caută mai mult soluția practică. Problema raportului dintre rațiune și credință în doctrina augustiniană nu produce o se-

¹⁾ Cit. după G. Papini: „Saint Augustin“ pag. 246.

²⁾ Et. Gilson; op. cit. pag. 15.

parație între gândire și bunătatea inimii. Ceeace concepe omul mintal trebuie să fie isvorit dintr'o bunătate sufletească. Inșă nu-i de ajuns atât, ci e necesară realizarea gândului în acte cari să poarte timbrul carității propoveduite de Isus Christos, care ne-a dat pildă de înțelepciune și mijloacele pentru a ajunge la ea. „Credința este o aderare a spiritului nostru față de adevărul supranatural și totodată un act de complectă dăruire în mâinile grației lui Christos“. Credința este actul sufletului prin care acceptăm spusele cuiva de adevărate în baza autorității pe care o reprezintă, în cazul de față în baza autorității dumnezești. Ori această adeziune a spiritului presupune *umilința*; în umilință mai este și o încredere în Dumnezeu împreună cu un act de dragoste. Dacă cineva aderă și se supune lui Dumnezeu prin credință n'o face numai pentru a corespunde unor formule, ci își dăruiește întreaga sa ființă lui Christos, care întruchipează înțelepciunea supremă și ne arată mijloacele pentru a ajunge să ne învrednicim de această înțelepciune. Dând o astfel de interpretare credinței, ea are o îndoită misiune: 1. curăță spiritul de presumpții (orgoliu etc.) și 2. luminează drumul către înțelepciunea feritoare.

Binele provenit din sentimentul umilinții, din supunerea omului la autoritatea divină, este neasemuit „fiindcă viața celor buni se ușurează nu prin discuții cu două înțeleșuri, ci se curăță prin autoritatea misterior“ (bonorum vita facillime, non disputationum ambagibus, sed mysteriorum auctoritate purgatur). Un folos în plus pe care îl aduce credința omului este că-l transformă în întregime, pentru a ajunge să se împărtășească din fericirea supremă.

Străduința credinței de a reduce totul la un izvor supranatural nu e zadarnică, fiindcă aduce gândirii o recompensă: *inteligența* „intellectus“. Dar acest „intellectus“ nu vom ajunge să-l dobândim vreodată dacă ne mulțumim să considerăm credința ca o primire rece a adevărilor divine sau ca o supunere oarbă la autoritatea dumnezească. Ceeace facem noi procedând așa este cum spune Augustin „credere Deo“, ceeace va să zică urmăm drumul demonilor cari cred, lui Dumnezeu, dar

nu cred în El. Sf. Scriptură a Noului Testament ne spune: „Lucrarea lui Dumnezeu aceasta este: să credeți în Acela pe care L-a trimis El“. (Ioan VI. 29).

Dar se pune întrebarea: ce înseamnă a crede în Dumnezeu? Credința în Dumnezeu este iubire; a crede în Dumnezeu înseamnă a-L iubi, a ne apropia de El prin dragoste, a-i săvură perfecțiunea și a deveni prin aceasta fericiți. Aceasta este credința pe care Dumnezeu o cere dela noi, fapt pe care-l atestă și agostolul Pavel în epistola către Galateni V, 6.„în Isus Christos, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur n'au vre-un preț, ci *credința care lucrează prin dragoste*“.

Credința fecondată de dragoste și în conexiune intimă cu ea, aduce după sine acel „intellectus“ de care s'a făcut mențiune mai înainte. Recunoaștem că Dumnezeu ne spune la Isaia VII, 9.„dacă nu credeți nu veți înțelege“, dar la Mateiu VII, 7 ne invită la cercetare și ne asigură succesul „...căutați și veți afla“. Prin urmare nu trebuie a ne limita la credința brută, ci această credință s'o prelungim prin inteligență. „Dacă noi avem obligația de a accepta adevărul și să-l cerem pentru a-l primi, aceasta o facem cu scopul de a-l posedă. Credinciosul n'a găsit încă adevărul prin faptul că crede, ci credința cu care operează cercetează, iar inteligența găsește; *fides quaerit, intellectus invenit*. Credința nu cercetează numai pentru a crede, ci pentru a înțelege ceeace crede; inteligența e recompensa credinței (intellectus merces est fidei. Egro noli quaere intelligere ut credas, sed crede ut intelligas). Tendința supremă a omului nu este credința, ci cunoștința, în cazul de față cunoștința lui Dumnezeu. „Și aceasta este viața de veci în a Te cunoaște pe Tine unul adevăratul Dumnezeu și pe care L-ai trimis pe Isus Christos“. (Ioan XVII, 3).

Prin urmare tendința și scopul nostru ultim nu este numai de a crede de dragul credinței, ci să ne însușim o cunoștință despre acel „*Bonum beatificum*“ după care însetează sufletul nostru, dorind să-și afle fericirea. Dumnezeu după căderea omului în păcat nu l-a deposedat de facultățile lui sufletești, ci i-a arătat că echilibrul în materie de cunoștință și-l poate stabili prin

două elemente: *autoritatea și rațiunea*. Autoritatea precedă rațiunea și'n timp și'n importanță. Ea reclamă sau mai bine zis este izvorul și totodată pavăza credinței și prepară omul către rațiune. Rațiunea îndrumă omul către inteligență și cunoștință. Rațiunea și autoritatea sunt inseparabile.

Trebuie făcut însă distincție între autoritatea umană și divină. Autoritatea umană ne slujește la dobândirea cunoștințelor noastre din lumea sensibilă și la adăpostul ei nu avem decât cunoștințe probabile. Suprema autoritate este cea divină, iar credința prin excelență este credința religioasă. La aceasta se adaugă speranța binelui suprem, care nu există actualtmente pentru noi, fiindcă am deviat de la drumul care ne-a fost indicat, suntem căzuți; la speranță se adaugă dragostea care este sufletul credinței.) „Departa de noi gândul că Dumnezeu detestă în noi facultățile rațiunii, aceea facultate prin care El ne-a ridicat deasupra celorlalte animale. Să ne păzim de a crede cu scopul de a nu cerceta pentru a înțelege. Sunt subiecte aparținătoare mântuirii, pe cari noi nu le putem încă înțelege, dar într'o zi vom putea să le înțelegem prin rațiune; *credința precedă rațiunea*, în așa fel că inima purificată să supoarte claritățile unei rațiuni superioare.“)

Ioan Bunea.

	CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE	
--	---	---

Conferința de toamnă a tractului Huedin și sfințirea pietrii fundamentale a bisericii din parohia Huedin.

Conferința preotească ținută în 20 Sept. a. c. în orașul Huedin, în acest an s'a desfășurat cu deosebită solemnitate, întrucât în această zi, cu ajutorul celui de sus, Huedinul a avut o zi de sărbătoare, sfințindu-se piatra fundamentală a bisericii ortodoxe ce se zidește, fapt pentru care s'a ținut și conferința tot în acest oraș.

După celebrarea sf. Liturghii, în capelă, și după invocarea sf. Duh, preoțimea și credincioșii, în frunte cu P. On. protopop

¹⁾ Nourrisson: „La philosophie de Saint Augustin“, Tom. I. pag. 82.

²⁾ Nourrisson op. cit. pag. 81 și urm.

A. Muntean, pleacă în procesiune la locul destinat pentru zidirea bisericii.

Aici au fost întâmpinați și de o mare mulțime de popor venit din jur și de intelectuali din Huedin, fără deosebire de confesiune. După celebrarea sfințirii și punerii pietrii fundamentale, dl prot. A. Muntean, citește frumoasa adresă de preîntâmpinare a Prea Sfinției Sale, Actul comemorativ și Tabloul donatorilor.

Predica ocazională, rostită de pr. Teodor Toader din Călata, a fost binevenită prin exemple la loc și îndrumările bune de urmat, a influențat foarte mult asupra celor de față.

La masa comună dl prot. A. Muntean a toastat pentru M. Sa Regele Carol II, pr. C. Condor pentru P. Sf. Sa Episcopul Clujului. Au mai vorbit pr. Toader, dl Ioan Georgescu și dl Dr. A. Iliescu pentru citorii și credincioșii parohiei Huedin, iar dl prot. Muntean, făcând un mic istoric, arată greutățile întâmpinate cu câștigarea terenului pentru zidirea noului lăcaș, menționând pe dnii Dr. Gh. Popescu, fost șef-judecător în Huedin și Dr. V. Pașca, prim medicul spitalului, cari i-au fost spre mare ajutor pentru înlăturarea dificultăților.

După masă preoții s'au întrunit în ședință intimă, în biroul protopopesc.

Deschiderea ședinței de către dl prot. A. Muntean, a fost împreună cu o frumoasă cuvântare, accentuând viața activă ce trebuie să o desfășoare preoțimea, având în vedere misiunea grea mai ales din timpurile de azi.

Pr. C. Condor referează tema „Despre administrarea sf. Taine ale mărturisirii și cuminecăturii și pregătirea credincioșilor“, în legătură cu care iau cuvânt mai mulți preoți.

Pr. T. Sava citește tema dată „Prin ce mijloace și în ce mod s'ar putea intensifica viața religioasă a credincioșilor în timpul iernei“. Tema este bine dezvoltată, dând îndrumări juste și bune de urmat.

Pr. Roșca citește tema „Când și cum să se folosească preoțimea de Sf. Scriptură“. Lucrarea este bine dezvoltată, scoate în relief că în această carte materialul este inepuizabil în tot timpul pentru realizarea și cimentarea credinței adevărate, care duce la adevărata fericire vecinică.

După o scurtă discuție, conferința s'a încheiat.

Ca încheiere adaug, că ridicarea unei biserici ortodoxe în acest oraș este de o mare însemnătate pentru neamul și biserica noastră. Până acum câțiva ani, în acest oraș unguresc și jidovesc, nici nu se putea măcar vorbi despre existența credincioșilor noștri acolo.

Nu trebuie să uităm că pentru a ajunge până aci, P. On. prot. A. Muntean a luptat zi și noapte pentru consolidarea parohiei ortodoxe din Huedin, facilitând așezarea mai multor coloniști români. Dea Dumnezeu ca după această muncă și realizare de până acum, biserica noastră să poată înflori și progresa cât mai intens, pentru a putea fi un stâlp bun de înfrunire al masei mare de popor român, care pogoară de pe munte în acest centru.

Pr. V. Roșescu.

CRONICĂ

Știre personală. P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, în ziua de 14 Oct. c., seara, a plecat la București pentru a participa la ședințele Sfântului Sinod.

Pro-Sinodul ecumenic al bisericii ortodoxe a fost convocat pe ziua de 19 Iunie 1932, în Dumineca Rusaliilor, la Mănăstirea Vatoped din Sf. Munte Athos. Fiecare biserică națională va fi reprezentată prin câte 2 episcopi, cu drept de vot și 2 consilieri, fără drept de vot. Hotărârile pro-sinodului vor fi obligatorii pentru întreaga biserică, însă numai dacă vor fi luate cu unanimitate.

Sfințire de cruci. Duminecă 11 Oct. c. s'a făcut sfințirea crucilor bisericii în zidire din Tg.-Mureș în cadrul unei mari serbări condusă de P. On. protopop Ștefan Russu asistat de patru preoți. Crucile au costat 90 mii Lei și au fost așezate în cursul acestei săptămâni. Ne bucurăm că în lucrarea bisericii din Tg.-Mureș s'a ajuns până la acest punct avansat, al punerii crucilor.

Donație. Biserica cea veche din Cerghidul-mare a fost renovată și mutată în noua comunitate bisericască *Cerghizel-Gruu*, formată din credincioșii reveniți la legea strămoșească, dela uniți. Dl *Dr. Nicolae Petra*, avocat în Sibiu, a donat acestei biserici un clopot în valoare de 5440 Lei, — pentru care i se aduc cele mai vii mulțumite.

No. 531—1931.

CONVOCARE

Am onoare a vă comunica, că Conferința preoțească de toamnă a protopopiatului Luduș se convoacă în parohia *Zau*, pe ziua de *1 Noemvrie a. c.*, cu următoarea ordine de zi:

1. La ora 8 și jum. serviciul divin oficiat de preoții: E. Vătășan, P. Sămărghișan, Gh. Stan, E. Bodea, A. Ertimie și O. Nicola cu predică rostită de pr. O. Nicola despre Taina mărturisirii. 2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului. 3. Darea de seamă despre activitatea cercurilor religioase. Raportor pr. Gh. Stan. 4. Tema: „Cum îți pregătești credincioșii pentru sf. Taină a mărturisirii și cuminecării, cum îi tratezi în decursul mărturisirii, ce canoane le dai la diferite păcate, vârste și sexe?” 5. Eventuale propuneri. Chestiuni oficiale și închiderea conferinței. 6. Vecernie celebrată de preoții: T. Onițiu, O. Chirilă și I. Macavei cu predică de pr. O. Chirilă.

Luduș, la 5 Octomvrie 1931.

R. Popa, protopop.

No. 555—931.

CONVOCARE

Onorata preoțime din parohiile aparținătoare tractului protopopesc Tg.-Murăș, precum și On. preoți, profesori de religie se convoacă la conferința de toamnă, care se va ținea în zilele de *1 și 2 Noemvrie 1931* în parohia *Sâncraiu-de-Murăș*, cu următoarea ordine de zi:

I. Duminecă în *1 Noemvrie a. c.* ora 3 p. m., Vecernia oficiată de către prot. St. Russu, președinte și preoții: A. Runcanu, D. Șuteu, N. Papadina, I. Pop și L. Chârja. 1. Predică: „Despre păcatele desfrânării”, rostită de pr. A. Runcanu ori N. Papadina. 2. Conferință: „Despre datorințele părinților către copii, și copiilor către părinți”, citită de pr. L. Chârja ori Iosif Pop.

II. Luni în *2 Nov. a. c.*, serviciul divin în sobor împreună cu invocarea Duhului Sfânt, servit sub conducerea prot. St. Russu, președ. și preoții: P. Suciș, A. Runcanu, St. Stoicoviciu, A. Oltean, M. Mateiu, V. Olariu, I. Viscreanu și S. Truția. 1. Pre-

dică: „Despre beție și urmările ei“ rostită de pr. I. Viscreanu ori I. Puia. 2. Deschiderea ședinței prin prot. tract. St. Russu, preș.; constatarea celor prezenți și constituirea biroului. 3. Discuții asupra predicii și serviciului divin. 4. Presentarea temei generale din partea tuturor preoților cu subiectul: „Cum îți pregătești credincioșii pentru sf. Taină a mărturisirii, cum îi tratezi în decursul mărturisirii, și ce cănoane le dai la diferite păcate, vârste și sexe?“ 5. Presentarea rapoartelor președinților cercurilor religioase, despre activitatea cercurilor în anul curent. Discuții asupra lor. 6. Comunicarea mai multor ordine consistoriale, și eventuale propuneri. 7. Stabilirea locului pentru conferința de primăvară, și închiderea conferinței.

Tg.-Murăș, la 1 Octomvrie 1931.

Stefan Russu, protopop.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 395—931 prot.

(51) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II. *Caila*, din protopopiatul Bistriței, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar preoțesc dela stat, conform pregătirii și gradațiilor ce are preotul.
2. Sesiune parohială 22 jugh. pământ cultivabil de cl. I.
3. Venitele stolare obicinuite.
4. O măsură de bucate și una zi de lucru dela fiecare cap de familie.

Reflectanții își vor înainta cererile la Oficiul protopopesc din Bistrița, instruite cu toate documentele necesare, însoțite de încuviințarea Prea Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae.

Înainte de alegere concurenții se vor putea prezenta în parohie, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, pentru a cânta, servi, predica și a face cunoștință cu poporul.

Bistrița, la 24 Septemvrie 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Grigorie Pletosu, protopop.

Ad. Nr. 231—1931.

(53) 1—2

CONCURS REPETIT

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a *Berghia*, protopopiatul Târgu-Murăș, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea“, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dotațiunea dela stat, conform calificațiunii alesului.
2. Locuință în natură în casele parohiale, cu grădina din jur în mărime de cca 1 jug. 800 st.² și supraedificatele economice.
3. Sesiune parohială 31 jug., după care impozitele vor fi plătite de preot.
4. Stolele uzitate.

Concurenții, cari doresc a ocupa acest post, își vor înainta în termenul fixat cererile, justificate cu documentele necesare, la oficiul protopopesc, cu a căruia prealabilă încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul, alăturând și aprobarea Prea Sf. Sale Episcopului nostru.

Târgu-Murăș, la 5 Octomvrie 1931.

Stefan Russu, protopop.

Nr. 6564—1931.

(52) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh din parohia *Vidra-de-jos*, din protopopiatul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Stola uzitată.
2. Întregirea dela stat, conform coalei B. și calificațiunii celui ales.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Câmpeni, 3 Oct. 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Iosif S. Furdul, protopop.